

TOETSINGSADVIES OVER HET
MILIEU-INVLOEDENRAPPORT
LUCHTSCHIEDINGSINSTALLATIE EN MENGSTATION - C
IN OMMEN

ISBN 90-71887-11-1
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

voorlopige commissie voor de milieu-effectrapportage

Gedeputeerde Staten van de provincie
Overijssel,
Postbus 10078,
8000 GB ZWOLLE.

uw kenmerk 22218 afd. 6 Milieuzorg uw brief 27.11.1984 ons kenmerk U 806/Sc/121-65
onderwerp Toetsingsadvies over het milieu-invloeden-
rapport Luchtscheidingsinstallatie en mengstation - C in Ommen. utrecht, 23 juli 1985

Per brief van 27 november 1984 (kenmerk 22218 afd. 6 Milieuzorg) verzocht uw college de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (VCmer) te adviseren over het milieu-invloedenrapport Luchtscheidingsinstallatie en mengstation - C in Ommen ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningverlening voor deze installatie en het mengstation. In die brief gaf uw college als bevoegd gezag ook aan, dat met de initiatiefnemer werd afgesproken de opstelling en beoordeling van het milieu-invloedenrapport tot stand te laten komen met een zo groot mogelijke toepassing van de procedure volgens het wetsontwerp inzake milieu-effectrapportage.

./.

Bijgaand bied ik u het toetsingsadvies aan van de VCmer over het milieu-invloedenrapport. Dit is, gelet op het voorafgaande, in overeenstemming met artikel 41w, lid 1 en 2 van het voornoemde wetsontwerp. Eveneens conform het wetsontwerp is het advies opgesteld onder verantwoordelijkheid van de daartoe ingestelde werkgroep onder voorzitterschap van ondergetekende.

Gaarne vestig ik hierbij uw aandacht op enkele belangrijke punten welke bij de toetsing van het milieu-invloedenrapport (MIR) naar voren zijn gekomen en welke de VCmer gaarne onder uw aandacht brengt.

1. Onderzoek naar de bestaande toestand van het milieu

Het is de VCmer gebleken, dat de opsteller van het MIR dikwijls gebruik heeft gemaakt van weinig specifieke en soms verouderde gegevens over de bestaande toestand van het milieu.

Op grond van een tussentijdse wijziging van het wetsontwerp inzake milieu-effectrapportage (artikel 41n, derde lid) heeft een particuliere initiatiefnemer geen nader onderzoek te verrichten ter verkrijging van gegevens over de bestaande toestand van het milieu.

Bij de opstelling van het MIR is de initiatiefnemer hiervan uitgegaan. In de praktijk zal echter naar de mening van de Commissie iedere particuliere initiatiefnemer komen te staan voor de vraag welke gegevens over de bestaande toestand van het milieu (en de autonome ontwikkeling daarvan) nodig en onontbeerlijk zouden zijn ter verkrijging van een referentiekader voor de beschrijving van de te verwachten milieugevolgen bij het doorgaan van de activiteit. De VCmer is van mening dat de opsteller van een milieu-effectrapport zich hiervoor niet alleen tevreden mag stellen met bestudering en verwerking van bestaande gerapporteerde gegevens, maar zich ook ter plaatse van de voorgenomen activiteit op de hoogte moet stellen van de actuele situatie. In dit geval had dat bij de opstelling van het MIR betekend, dat een kort oriënterend veldbezoek ook meer inzicht had kunnen verschaffen in de mate waarin relevante kennis ontbreekt over de bestaande toestand van de ecosystemen in het studiegebied. Dit had ook kunnen leiden tot een betere invulling in het MIR van het onderdeel "leemten in kennis".

2. De voorlopige eis van Provinciale Waterstaat ten aanzien van het geluidniveau

In het MIR wordt ten aanzien van het aspect geluidhinder gemeld, dat als uitgangspunt de voorlopige eis van de Provinciale Waterstaat van Overijssel is aangehouden. Deze komt neer op een equivalent geluidniveau van 30 dB(A) op de Vilsterse Allee en de zogenaamde Dirt Road ten zuiden van het compressorstation. De werkgroep van de VCmer heeft deze voorlopige eis als uitgangspunt gehanteerd bij de beschouwing van het aspect geluid in het MIR.

Bij de in het MIR gepresenteerde berekeningen van het geluidniveau in de omgeving is steeds impliciet verondersteld, dat elk van de veroorzakende bronnen voorzien is van de technisch best mogelijke geluidwerende maatregelen. Geringe fouten bij het ontwerp en de uitvoering van deze maatregelen zullen echter gemakkelijk tot gevolg kunnen hebben, dat de werkelijke geluidniveau's belangrijk hoger worden dan de in het rapport berekende. In dit verband dringt de VCmer aan op een nadere specificatie van de voorlopige eis van de Provinciale Waterstaat.

De meer exacte aard en uitvoering van de te treffen geluidwerende maatregelen, die nu in het MIR nog ontbreken, zullen in het vervolg van de vergunningenprocedure naar de mening van de Commissie nader gespecificeerd en geregeld kunnen worden, opdat wordt voorkomen dat zich in de praktijk onaangename verrassingen gaan voordoen.

3. Tijdstip van indiening van het MIR

In het MIR wordt duidelijk gemaakt dat het rapport geen milieu-effectrapport (MER) betreft. De belangrijkste inhoudelijke consequenties daarvan worden in dit toetsingsadvies aangestipt (zie paragraaf 2.2.1).

Ten aanzien van de procedure heeft de VCmer geconstateerd, dat het MIR niet tegelijkertijd met de vergunningaanvraag is ingediend. Dit is niet in overeenstemming met het wetsontwerp inzake milieueffectrapportage (artikel 41z, lid 1, onder a en Memorie van Toelichting, blz. 74). Deze late indiening heeft de tijd bekort, die het bevoegd gezag en de VCmer ter beschikking stond voor de beoordeling van het rapport. Een dergelijke afwijking van de formele procedure dient vermeden te worden en mag geen precedent vormen voor de indiening van MER'en in de toekomst, die behoren bij vergunningaanvragen.

Ten aanzien van de juistheid en volledigheid van het MIR en de noodzaak voor nadere vergunningvoorwaarden, kan vervolgens nog het volgende worden opgemerkt. De VCmer is van mening, dat het rapport een redelijke hoeveelheid milieu-informatie verstrekt, die relevant is voor de besluitvorming en die, zoals het MIR dat kenschetst, beschouwd kan worden als aanvullende informatie op de vergunningaanvraag. Niettemin stelde de werkgroep vast, dat het MIR sommige van betekenis zijnde milieu- en natuuraspecten onvoldoende scherp belicht en te oppervlakkig heeft afgedaan. Dit geldt met name voor de behandeling van de milieu-gevolgen ten gevolge van:

- grondwateronttrekking voor gevoelige ecosystemen in de natuurgebieden en voor cultuurgewassen op de landbouwgronden,
- lozingen van huishoudelijk afvalwater en condenswater op het oppervlaktewater in het studiegebied.

Deze aspecten hadden zonder buitengewone moeite kunnen worden besproken in het licht van mogelijke toepassing van (aanvullende) milieubeschermdende maatregelen.

Hierdoor wordt de beoordeling van de inpasbaarheid van de voorgenomen activiteit in de bestaande ecologische situatie bemoeilijkt. In het kader van de vergunningverlening kunnen ten aanzien van de gesignaleerde mogelijke milieu-effecten echter nog preventieve maatregelen worden getroffen.

Met het uitbrengen van dit toetsingsadvies hoopt de VCmer een passende bijdrage te hebben geleverd om bij de besluitvorming over het onderhavige project, de milieu-effecten de hun toekomstige plaats te laten innemen.

Een afschrift van deze brief zend ik heden aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de Minister van Landbouw en Visserij, het Zuiveringschap West-Overijssel en het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Ommen.

De voorzitter,

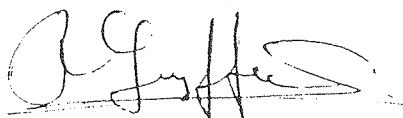
dr. J. Spaander

TOETSINGSADVIES OVER HET
MILIEU-INVLOEDENRAPPORT
LUCHTSCHIEDINGSINSTALLATIE EN MENGSTATION - C
IN OMMEN

Advies op grond van artikel 41w, lid 1 en 2 van het Ontwerp van Uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake de inhoud van het milieu-invloedenrapport ten behoeve van de besluitvorming omtrent een Luchtscheidingsinstallatie en mengstation-C in Ommen.

Uitgebracht aan het College van Gedeputeerde Staten van Overijssel door de werkgroep Luchtscheidingsinstallatie en mengstation van de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage.

De secretaris,

Ir. R.I. Seijffers.

De voorzitter,

Dr. J. Spaander.

Utrecht, 23 juli 1985.

INHOUDSOPGAVE	pagina
1. INLEIDING	1
2. TOETSING IN HOOFDLIJNEN VAN HET MILIEU-INVLOEDENRAPPORT	
2.1 Vorm en presentatie	3
2.2 De inhoud van het milieu-invloedenrapport	3
2.2.1 Algemeen	3
2.2.2 Geluidhinder	6
2.2.3 Grondwateronttrekking en de gevolgen voor ecosystemen in de natuurgebieden en cultuurgewassen op de landbouwgronden	7
2.2.4 Oppervlaktewater	9
2.2.5 Bodem	10
2.2.6 Luchtverontreiniging	11
2.2.7 Veiligheid	11
2.2.8 Secundaire activiteiten	12
2.2.9 Monitoring-programma	14

BIJLAGEN

1. Overige meer gedetailleerde opmerkingen over het milieu-invloedenrapport
2. Brief (121-14) van Gedeputeerde Staten van Overijssel d.d. 27 november 1984 (kenmerk 22218) afd. 6 Milieuzorg) aan de VCmer met verzoek te adviseren over het milieu-invloedenrapport
3. Aanbevelingen van de VCmer voor de inhoud van het MIR inzake een luchtscheidings- en gasmenginstallatie te Vilsteren (gemeente Ommen) met begeleidend schrijven d.d. 4 december 1985 aan het College van Gedeputeerde Staten Overijssel, waarnaar in het toetsingsadvies wordt verwezen
4. Richtlijnen MIR Uitbreiding compressorstation Ommen d.d. 2 januari 1985 van Gedeputeerde Staten Overijssel waarnaar in het toetsingsadvies wordt verwezen
5. Openbare bekendmaking van het College van Gedeputeerde Staten van Overijssel omtrent de vergunningaanvraag en het milieu-invloedenrapport Luchtscheidingsinstallatie en mengstation-C in de Nederlandse Staatscourant van 20 mei 1985
6. Samenstelling van de werkgroep van de VCmer
7. Lijst van inspraakreacties

TOETSINGSADVIES OVER HET MILIEU-INVLOEDENRAPPORT LUCHTSCHIEDINGS-
INSTALLATIE EN MENGSTATION-C IN OMMEN

1. INLEIDING

Het College van Gedeputeerde Staten van Overijssel heeft op 27 mei 1985 het milieu-invloedenrapport (MIR) "Luchtscheidingsinstallatie en Mengstation-C in Ommen" toegezonden aan de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (VCmer). Eerder, had het College reeds per brief (kenmerk 22218 afd. 6 milieuzorg) van 27 november 1984 (zie bijlage 2) de VCmer verzocht te adviseren over het MIR. In deze brief maakte het College, als bevoegd gezag in dit geval, duidelijk dat het MIR deel zal uitmaken van vergunningaanvragen op grond van de Hinderwet, de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet geluidhinder door de N.V. Nederlandse Gasunie vanwege een voorgenomen uitbreiding/wijziging van het gascompressorstation Ommen. Voorts gaf het College aan dat het de bedoeling is de rapportage tot stand te laten komen met- voor zover in verband met de tijdplanning voor de besluitvorming op dat moment nog mogelijk was - toepassing van de procedure zoals deze is opgenomen in het wetsontwerp inzake milieu-effectrapportage [1].

Gelet op het voorafgaande bracht de VCmer op 4 december 1984 een aantal aanbevelingen uit aan het bevoegd gezag met betrekking tot de inhoud van het MIR. In een begeleidend schrijven maakte de VCmer haar rol bij deze advisering duidelijk (zie bijlage 3). Op 2 januari 1985 deelde het bevoegd gezag in een brief aan de N.V. Nederlandse Gasunie mee zich in grote lijnen te kunnen verenigen met de aanbevelingen van de VCmer en deze vast te stellen als richtlijn voor het MIR. Het

[1] Ontwerp van wet Uitbreiding van de wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) Tweede Kamer, zitting 1980-1981, 16814, nrs. 1-3.

bevoegd gezag presenteerde daarbij een lijst van vragen en opmerkingen die daarenboven bij de opstelling van het MIR betrokken diende te worden (zie bijlage 4).

Op 20 mei 1985 maakte het bevoegd gezag het MIR bekend tezamen met de vergunningaanvragen welke ter inzage werden gelegd van 21 mei tot en met 28 juni 1985 (zie bijlage 5). In overeenstemming met artikel 4lw, het eerste lid van het wetsontwerp milieu-effectrapportage wordt dit advies uiterlijk 1 maand na het verstrijken van de termijn van tervisielegging, dat wil zeggen voor 28 juli 1985, uitgebracht.

In dit advies geeft de VCmer een toetsing van de kwaliteit van het MIR. Als toetsingskader heeft zij daarvoor gebruikt de voornoemde richtlijn van 2 januari 1985 (de bijlagen 3 en 4).

Alhoewel bij de opstelling en de beoordeling van het MIR de procedure van het wetsontwerp milieu-effectrapportage zo veel mogelijk wordt toegepast, is het MIR geen milieu-effectrapport (MER) in de zin van het wetsontwerp. Daarom is het rapport formeel niet beschouwd in het licht van de eisen ten aanzien van de inhoud van een MER ex artikel 4li van het wetsontwerp (zie ook 2.2.1). Daarentegen heeft de VCmer het MIR wel getoetst aan de hand van de algemene eis, dat het rapport geen onjuistheden bevat, zoals verwoord in artikel 4lt, het tweede lid van het wetsontwerp inzake milieu-effectrapportage.

Het hierbij uitgebrachte toetsingsadvies is opgesteld door een werkgroep van de VCmer, die ook de aanbevelingen voor de inhoud van het MIR opstelde. De samenstelling van deze werkgroep is gegeven in bijlage 6. De werkgroep vertegenwoordigt in deze de Commissie en wordt in dit advies aangeduid met VCmer.

Twee leden van de werkgroep hebben op 10 juni 1985 een veldbezoek gebracht aan de omgeving van het gascompressorstation Ommen te Vilsteren ter aanvulling van het beeld dat het MIR geeft over de bestaande toestand van het milieu.

In lijn met het gestelde in artikel 4lw, tweede lid van het wetsontwerp inzake milieu-effectrapportage heeft de VCmer alle (in totaal 6), via het College van Gedeputeerde Staten van Overijssel ontvangen bezwaarschriften, commentaren, adviezen en opmerkingen, die zowel mondeling als schriftelijk werden ingebracht, in beschouwing

genomen. Voor zover deze reacties (zie bijlage 7) naar het oordeel van de VCmer relevant zijn, werden zij in het toetsingsadvies verwerkt. Waar zulks het geval is, wordt in de tekst door middel van een voetnoot naar de betreffende reactie verwezen.

Het feitelijke toetsingsadvies bestaat uit drie delen. In paragraaf 2.1 komen vorm en presentatie van het MIR aan de orde. In paragraaf 2.2 worden de hoofdlijnen van het toetsingsadvies aangaande de inhoud van het MIR gegeven. In de bijlage 1 worden gedetailleerde opmerkingen bij het MIR geplaatst.

2. TOETSING IN HOOFDLIJNEN VAN HET MILIEU-INVLOEDENRAPPORT

2.1. Vorm en presentatie

Het MIR beschrijft de milieu-invloeden van de voorgenomen activiteit in een apart document dat tezamen met de vergunningaanvragen bekend is gemaakt en ter inzage is gelegd. De vorm van het MIR wordt goed geacht en de presentatie van de verschillende hoofdstukken is gedaan in een logische volgorde. De samenvatting is -althoewel voornamelijk kwalitatief van aard- goed op de inhoud van het rapport afgestemd. Het MIR vertoont sporen van een gehaaste afwerking.

2.2. De inhoud van het milieu-invloedenrapport

2.2.1. Algemeen

Alvorens in te gaan op de inhoudelijke aspecten van de toetsing van het MIR is het goed stil te staan bij het bijzondere karakter van het rapport. In de inleiding van dit advies is reeds vermeld dat, hoewel de procedure van het wetsontwerp milieu-effectrapportage zo veel als mogelijk wordt gevolgd, het MIR geen MER is. Dit is ook

benadrukt in paragraaf 1.1 van het MIR, waarin het rapport gekenschetst wordt als een aanvulling op de vergunningaanvragen.

Dit betekent vooral, dat geen alternatieven zijn beschreven [1] en dat daarom ook een vergelijking van de gevolgen voor het milieu van verschillende mogelijke alternatieven geen onderdeel uitmaakt van het MIR.

De vraag waarom de nieuwe installatie bij voorkeur in Vilsteren op het terrein van het bestaande compressorstation wordt opgericht en waarom locatie-alternatieven niet in aanmerking komen (punt 9 van de richtlijnen, zie bijlage 3) wordt kort besproken in het MIR in paragraaf 1.3. Niettemin zou de vraag nog wat uitgediept hebben kunnen worden, indien voor- en nadelen van andere mogelijk reële locaties zouden zijn aangeduid. Dit punt werd ook naar voren gebracht tijdens de inspraak [2].

Een ander essentieel onderdeel van de beschrijving van alternatieven in een MER betreft het alternatief dat de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu biedt (ex artikel 41i, tweede lid van het wetsontwerp milieu-effectrapportage). Omdat alternatieven geen onderwerp van beschrijving vormen in het MIR, is dit alternatief ook niet uitgewerkt. In dit geval behoeft dit milieu-vriendelijke alternatief echter niet beschouwd te worden als een afzonderlijk alternatief, maar behoort het opgevat te worden als een combinatie van mogelijke aanvullende milieu-beschermende maatregelen bij deelaspecten van de bouw en het gebruik van de installatie. De richtlijn voor het MIR bevat specifieke vragen in verband met de verschillende mogelijke milieu-beschermende maatregelen (de punten 10, 12 en 25 van bijlage 3).

De VCmer is van mening dat deze vragen in het MIR nauwelijks aandacht hebben ontvangen, zodat het bij verschillende aspecten niet geheel duidelijk is welke voorzieningen getroffen worden ter beperking van de effecten. Hierdoor wordt de beoordeling hoe de voorgenomen activiteiten in de bestaande ecologische situatie kunnen worden ingepast onnodig bemoeilijkt.

De VCmer neemt aan dat, indien tot vergunningverlening wordt besloten, in een volgende fase van de besluitvormingsprocedure een aantal

[1] Het MIR schrijft hierover in paragraaf 1.1 dat "geen alternatieven in welk opzicht dan ook, worden behandeld".

[2] Bijlage 7, inspraakreactie no. 2, 3 en 6.

aanvullende maatregelen nader de aandacht zullen krijgen om schade of hinder te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. In het vervolg van dit advies wordt hierop nader ingegaan.

In de richtlijn voor het MIR onder aandachtspunt 43 betreffende de milieu- gevolgen van de aan te leggen pijplijn van de aardgasontzwavelingsinstallatie te Emmen naar de luchtscheidings- en menginstallatie te Ommen, geeft bevoegd gezag aan deze beperkt te zien tot het grondgebied van de provincie Overijssel (zie bijlagen 3 en 4). Als de milieu-gevolgen beschreven hadden moeten worden in het kader van de opstelling van een MER, dan hadden de gevolgen van de pijplijn ook aangeduid moeten worden voor dat gedeelte van de lijn dat gelegen is in Drenthe. In paragraaf 2.2.8 wordt dit punt nader toegelicht.

Een ander onderdeel dat thuis hoort in een MER en dat naar de mening van de VCmer onvoldoende is belicht in het MIR betreft de te nemen en eerder genomen besluiten (zie de punten 13 tot en met 15 van de richtlijn, bijlagen 3 en 4). Aangaande de besluiten ten behoeve waarvan het MIR is opgesteld, moet opgemerkt worden, dat de betrokken besluitvormingsprocedures en tijdplanning niet zijn aangegeven voor de vervolgbesluiten voor secundaire activiteiten, die nodig zijn om het project ten uitvoer te kunnen brengen, zoals de aanleg van de pijplijn van Emmen naar Ommen en van de hoogspanningskabels voor de stroomvoorziening van de nieuwe installaties. Tot de eerder genomen besluiten behoort de besluitvorming rondom de aardgasontzwavelingsinstallatie te Emmen, waarvan de voorgenomen activiteit in feite een vervolgactiviteit is (punt 7 van de richtlijn, bijlage 3). Het MIR maakt geen melding hiervan.

Verder geeft toetsing van het MIR aanleiding tot de volgende inhoudelijke opmerkingen.

2.2.2. Geluidhinder

De samenvatting van het MIR schrijft op blz. 9 dat "in de nieuwe installaties zeer uitgebreide voorzieningen tegen geluidhinder zullen worden aangebracht. Op basis daarvan zijn berekeningen uitgevoerd". De VCmer is van mening dat deze berekeningen juist lijken te zijn. Voorts heeft de Commissie waardering voor de duidelijke presentatie van de verschillende bedrijfsomstandigheden met de bijbehorende tijdperioden. Het MIR blijft evenwel in gebreke door de afwezigheid van een beschrijving van de noodzakelijke geluidwerende maatregelen, die getroffen moeten worden om de geluidhinder zodanig terug te dringen, dat voldaan kan worden aan de voorlopige eis van Provinciale Waterstaat van 30 dB(A) equivalent geluidniveau op de Vilsterse Allee en de zogeheten Dirt Road (blz. 102 van het MIR). In dit opzicht voldoet het MIR niet aan de richtlijn (de aandachtspunten 10 en 12; zie bijlage 3). De bovengenoemde eis van 30 dB(A) is, door de VCmer als uitgangspunt gehanteerd bij haar beschouwing van het geluidaspect. Deze eis is dermate stringent, dat zij naar verwachting alleen bereikt kan worden door toepassing van de beste bestaande technieken. Bestudering van de geluidssituatie aan een vergelijkbare installatie te Wilhelmshaven in de Bondsrepubliek levert als resultaat op, dat bij toepassing van de gebruikelijke technische middelen (en dus niet de beste bestaande technieken) de installatie een geluidniveau zou produceren, dat al circa 17 dB(A) hoger zal liggen dan het geëiste niveau van 30 dB(A) op de Vilsterse Allee en de zogenaamde Dirt Road. Hiermede worden vragen opgeroepen over de technische haalbaarheid van de noodzakelijke (uitgebreide) voorzieningen. Dit wordt in feite ook verwoord in het MIR in hoofdstuk 9 op blz. 142, de 5e alinea van boven, waaruit volgt -naar de mening van de VCmer- dat de betrouwbaarheid van de geluidprognose nog zal moeten worden aangetoond [1].

Het treffen van aanvullende maatregelen naderhand zoals gesuggereerd in het MIR lijkt moeilijk uitvoerbaar.

Afgezien van het voorafgaande constateert de VCmer verder dat het huidige compressorstation in de bedrijfssituaties B, C en D al meer

[1] Tijdens de hoorzitting op 21 juni 1985 werd eveneens de aandacht gevestigd op deze passage in het MIR (bijlage 7, inspraakreactie no. 1).

geluid produceert dan de eis van 30 dB(A) op de Vilsterse Allee en de Dirt Road (de figuren 5.5.2.2 t/m 5.5.2.4 op blz. 62 t/m 64 van het MIR).

In bijlage 1 van dit advies worden nog enkele opmerkingen gemaakt over het aspect geluidhinder.

2.2.3. Grondwateronttrekking en de gevolgen voor ecosystemen in de natuurgebieden en cultuurgewassen op de landbouwgronden

Het MIR behandelt de mate van de geplande grondwateronttrekking tijdens de bouw van de installaties. Onbesproken blijft de vraag in punt 36 van de richtlijn (bijlagen 3 en 4) of het uitsluitend om een tijdelijke onttrekking gaat of dat er behalve bronnering ten behoeve van de bouwwerkzaamheden voor de nieuwe installaties ook blijvend, of min of meer periodiek, grondwater zal worden opgepompt in verband met b.v. onderhoudswerkzaamheden [1].

Over de mogelijke invloed van grondwaterstandsverlaging ten behoeve van de nieuwe installaties en het gascompressorstation op ecosystemen in de natuurgebieden en cultuurgewassen op de landbouwgronden in het studiegebied, volstaat het MIR met algemene kwalitatieve voorspellingen. Belangrijke hulpmiddelen, die hierbij worden gemist, zijn een bodemkaart met grondwatertrappen en een vegetatiekaart waarop grondwater-afhankelijke eenheden apart staan vermeld (punt 17 van de richtlijn, bijlage 3). Met name geldt dit voor de gebieden direct ten westen van het gascompressorstation (het

[1] Gedurende de hoorzitting op 21 juni j.l. werd opgemerkt door het Landbouwschap (bijlage 7, inspraakreactie no. 4), dat in de jaren zeventig verschillende bronneringen hebben plaats gevonden op het terrein van het gascompressorstation Ommen. In dit verband kan ook verwezen worden naar een rapport van de Commissie Grondwaterwet Waterleidingbedrijven van 29 februari 1985 over uitbreiding van de grondwaterwinning op de winplaats Archemerberg waarin melding wordt gemaakt van een onttrekking in 1982 op 10 meter diepte ter grootte van 30.000 m³ door de N.V. Nederlandse Gasunie op het gascompressorstation.

Vilstersche Veld) en ten zuiden daarvan (met o.a. het Bouwers Ven). De conclusie op blz. 140 van het MIR, dat vanwege bemaling geen nadelige gevolgen te verwachten zijn voor vegetatie en fauna van het Vilstersche Veld is daarom onvoldoende onderbouwd. Bij het niet beschikbaar zijn van deze gegevens zou vermelding daarvan in hoofdstuk 9 Leemten in kennis en informatie van het MIR de juiste conclusie zijn. Deze kunnen niet van "ondergeschikt belang" worden geacht zoals aangeduid op blz. 142 van het MIR.

Op het Vilstersche Veld en het Bouwers Ven komen grondwaterafhankelijke ecosystemen voor met kenmerkende organismen voor periodiek hoge grondwaterstanden in een voedselarm milieu (zie bijlage 1, punt 20). Op een aantal plaatsen wordt door het ontbreken van enkele kenmerkende organismen de indruk gewekt, dat in het recente verleden verdrogingseffecten zijn opgetreden. De huidige situatie, het plaats vindende herstel respectievelijk het potentiële herstel en de daaraan verbonden kwetsbaarheid van de ecosystemen voor zowel tijdelijke als blijvende grondwaterstandsverlaging, vragen een meer preciese aanduiding van mogelijke invloeden dan in het MIR is gedaan. Als verdrogingsinvloeden op kunnen treden dan behoren aanvullende (preventieve) maatregelen, zoals aangeduid in aandachtspunt 12 van de richtlijn (bijlage 3) te worden uitgewerkt in het verdere verloop van de vergunningenprocedure (b.v. damwanden). De betekenis van de mogelijke beïnvloeding van cultuurgewassen moet hierbij ook genoemd worden. Deze heeft al de aandacht van de initiatiefnemer blijkens het Heidemijrapport van 1980 waaraan in het MIR wordt gerefereerd. Niettemin maakt het Landbouwschap bezwaren tegen het bij de berekening van de effecten van bronnering gehanteerde doorlaatvermogen en tegen de ingeschatte schade aan gewassen [1].

Wat betreft de presentatie van de berekeningsmethoden en de voorspellingen over de resulterende grondwaterstandsverlaging tijdens de bouwfase kunnen de volgende opmerkingen gemaakt worden.

De bij de berekening toegepaste geohydrologische schematisering is vaag en een algemene hydrologische beschrijving van het gebied ontbreekt. In het MIR wordt niet beschreven in hoeverre de

[1] Bijlage 7, inspraakreactie no. 4 en 5.

plaatselijk aangetroffen Eemklei een rol bij de voorgenomen ondiepe bronneringen speelt. In dat geval is met een veel te grote K_D gerekend. Verder is het niet duidelijk of het gebied van nature als een kwel- of infiltratiegebied fungeert en welke de oorspronkelijke grondwatertrappen waren.

De invloed van de grondwaterstandsverlagingen op de bijdrage van de capillaire opstijging aan de vochtvoorziening van de vegetatie wordt niet behandeld. Met name voor natuurgebieden als het Vilstersche Veld en het Bouwers Ven, die vóór de ingrepen in verband met het gascompressorstation minstens behoorden tot grondwaterstandstrap III [1] geldt dat een kleine verlaging van grote invloed kan zijn op de daar nog voorkomende grondwater-afhankelijke ecosystemen.

Voor andere opmerkingen behorende bij dit onderdeel van het MIR, wordt verwezen naar bijlage 1 van het onderhavige advies.

2.2.4. Oppervlaktewater

In het MIR wordt beschreven dat lozing in de huidige situatie van huishoudelijk afvalwater enig effect heeft op de zuurstofhuishouding van de ringsloot, de sloot langs de Vilsterse Allee en verder waarschijnlijk alleen op het meest bovenstroomse pand van de Marswetering. In deze waterlopen komen inderdaad vrijwel geen waterplanten voor. Op 4,5 km stroomafwaarts van de Vilsterse Allee bij de kruising met de Damsholterweg toont de Marswetering daarentegen een grote verscheidenheid aan verschillende soorten waterplanten.

De lozing van condenswater van de luchtscheidingsinstallatie zal de waterverontreiniging (genoemd zijn ammonium, koper) doen toenemen met mogelijke beïnvloeding van het meer benedenstroomse deel van de Marswetering.

In dit verband wijst de VCmer er ook op, dat de landbouw water

[1] Grondwaterstandstrap III wordt gekenmerkt door een gemiddelde hoogste grondwaterstand van minder dan 40 cm en een gemiddelde laagste grondwaterstand tussen 80 en 120 cm beneden het maaiveld.

onttrekt aan de Marswetering (ook uit het bovenstroomse gedeelte) voor beregening.

De VCmer vraagt zich af waarom wel gebruik is gemaakt van lozingsgegevens (in dit geval van een bestaande installatie elders in Nederland) maar geen vergelijking is getrokken met bestaande processen met betrekking tot waterzuivering van ammonium en koper bij dergelijke installaties. In bijlage 1, punt 13 van dit advies wordt verder ingegaan op dit onderwerp.

De VCmer is van mening dat de zuivering van het te lozen afvalwater geregeld moet worden in het verdere verloop van de vergunningprocedure. In dit verband kan worden gewezen naar de inspraakreactie van het landgoed Vilsteren tijdens de hoorzitting op 21 juni j.l. [1], welke stelde dat verontreiniging van het oppervlaktewater door de voorgenomen activiteit voorkomen dient te worden met het oog op de natuurgebieden rondom het gascompressorstation. De vertegenwoordigers van het landgoed Vilsteren deden daarbij de suggestie de lozing van huishoudelijk afvalwater en condenswater te doen geschieden via een aansluiting op het rioleringsstelsel van het dorp Vilsteren. Ook de Natuur en Milieu Federatie Overijssel wees op dit punt [2].

2.2.5. Bodem

Naar de mening van de VCmer behoort een procesinstallatie van de omvang van de voorgenomen activiteit ten aanzien van de bodemverontreiniging te voldoen aan:

- bodemafdichting (opslag, procesinstallatie)
- opvang van lekkages
- opvangstelsel voor oliehoudend water

Dit blijkt niet zonder meer uit het MIR. In bijlage 1 van dit advies wordt nader ingegaan op dit aspect.

[1] Bijlage 7, inspraakreactie no. 1.

[2] Bijlage 7, inspraakreactie no. 6.

2.2.6. Luchtverontreiniging

Ten behoeve van de energievoorziening voor de nieuwe installaties zal electriciteit geleverd worden door de (kolengestookte) IJsselcentrale. De luchtverontreiniging die hiermee gepaard zal gaan, wordt niet behandeld in het MIR (aandachtspunt 10 van de richtlijnen, zie bijlagen 3 en 4).

Volgens het MIR zal freon gebruikt worden als hulpstof in de luchtscheidingsinstallatie. De VCmer mist daarbij een beschrijving van de emissies van freon. Het betreft immers een bekende stof in verband met de aantasting van de ozonlaag.

In het MIR wordt niet duidelijk gemaakt of eventuele langdurige storingen in de nieuwe installaties te Ommen gevolgen kunnen hebben op de mate van luchtverontreiniging door de aardgasontzwavelingsinstallatie te Emmen.

Andere opmerkingen ten aanzien van luchtverontreiniging worden behandeld in bijlage 1 bij dit advies.

2.2.7. Veiligheid

De in het MIR gepresenteerde informatie wordt juist geacht. Niettemin moeten bij dit onderdeel twee kanttekeningen worden geplaatst. Op blz. 56 van het MIR is sprake van eventuele lekverliezen van (niet-geodoriseerd) aardgas. Hoe is dit te plaatsen in de veiligheidssituatie? Ook is tijdens de hoorzitting van de zijde van het landgoed Vilsteren nog gewezen op mogelijke ontbranding van afgeblazen (aard)gas [1].

Het MIR presenteert geen behandeling van de betekenis van het mogelijke falen van de aardgasontzwavelingsinstallatie te Emmen voor de veiligheidssituatie te Emmen voor de Ommen (aandachtspunt 26 van de richtlijn, zie bijlagen 3 en 4).

[1] Bijlage 7, inspraakreactie no.1.

2.2.8. Secundaire activiteiten

In paragraaf 2.2.1 van dit advies is het bijzondere karakter van het MIR ten aanzien van de aanleg van de beschrijving van de pijplijn van Emmen naar Ommen reeds aangestipt. De VCmer heeft begrip voor de beperking door bevoegd gezag van behandeling van de gevolgen voor het milieu van deze pijplijn tot Overijssel. De gepresenteerde informatie in het MIR is echter te beknopt. Zo wordt geen melding gemaakt waarom op twee plaatsen in Overijssel wordt afgeweken van bestaande tracé's van aardgasleidingen. Knelpunten, zoals in de gemeenten Avereest en Ommen in verband met de doorsnijding van een bos en de oversteek van de Vecht worden niet genoemd [1].

Wat betreft het Drenthse deel van de pijplijn, dat buiten beschouwing is gebleven in het MIR, wil de VCmer toch enige opmerkingen maken voor een volledige beeldvorming over de milieueffecten bij de besluitvorming rondom de voorgenomen activiteit [2]. Met uitzondering van het traject bij de grensovergang met Overijssel volgt het traject een geprojecteerd tracé van buisleidingen zoals aangeduid in het Structuurschema Buisleidingen, deel d en e. De belangrijkste milieu-invloeden doen zich voor bij de doorkruising van beplantingssingels langs wegen en waterlopen en de doorkruising van ongeveer 9 prehistorisch-interessante gebieden met artefacten, nederzettingssporen en grafheuvels uit het Mesolithicum, de Bronstijd en de IJzertijd. De doorkruising van de beplantingssingels is technisch op te lossen, terwijl betreffende de doorkruising van de prehistorisch-interessante gebieden een aanpak met het Provinciaal Museum van Drenthe is overeengekomen. Zowel in Overijssel als in Drenthe zijn de bijbehorende planologische procedures zover gevorderd, dat Gedeputeerde Staten van beide provincies adviezen hebben uitgebracht aan (een planologische werkcommissie van) het Ministerie van Economische Zaken, die op basis van geldende concessies zal

[1] Informatie verstrekt door de Provinciaal Planologische Dienst van Overijssel.

[2] Informatie verstrekt door de Provinciale Planologische Dienst van Drenthe.

beslissen over het traject.

Gedurende de inspraak werden opmerkingen gemaakt over nog andere secundaire activiteiten welke niet in het MIR zijn behandeld. Ten eerste betreft dat de aanleg van twee hoogspanningskabels voor de energievoorziening van de nieuwe installaties. Het MIR schrijft hierover, dat het precieze tracé nog niet is vastgesteld. De reactie van het landgoed Vilsteren wijst hierbij op de aantasting van mogelijk waardevolle bermvegetaties en het rooien van bomen. De VCmer is het eens met de in de inspraakreacties geuite noodzaak tot het stellen van voorwaarden bij de vergunningverlening terzake door de gemeente Ommen [1].

Verder werden opmerkingen geplaatst over eventueel toekomstige uitbreidingen en over de mogelijke ontwikkeling van secundaire activiteiten, die gebruik zouden kunnen maken van de vrijkomende restwarmte of de samenstelling van het afgas. Dit werd door de betrokken insprekers [2] in relatie gebracht met de (planologische) bestemming van het terrein van het gascompressorstation en de omgeving daarvan en met de energievoorziening van het dorp Vilsteren. De milieu-gevolgen hiervan kunnen in dit stadium door de VCmer niet worden beoordeeld. Over het een en ander zal het onderhavige bestemmingsplan uitsluitend moeten geven, zoals dat ook bij de inspraak naar voren is gebracht.

[1] Bijlage 7, inspraakreacties no. 1 en 4.

[2] Bijlage 7, inspraakreacties no.1, 2 en 6.

